

Saxo Grammaticus

Danmarks krønike

oversat af
Fr. Winkel Horn

BOG 1:

Dan og Angel

Dan og Angel, Humbles Søner, fra hvem de Danske har deres Oprindelse, var vort Folks Grundlæggere, om end den franske Krønikeskriver Dudo vil vide, at Danskerne stammer ned fra Grækerne eller, som de ogsaa kaldtes, Danaerne og har faaet deres Navn fra dem. Dan og Angel var ogsaa de første, som herskede i vort Land, men skjønt de formedelst de store Fortjenester, de indlagde sig ved deres Tapperhed, med Folkets enstemmige Samtykke besad kongelig Magt og Myndighed, bar de dog ikke Kongenavn, thi det var paa den Tid endnu ikke kommet i Brug blandt vore Forfædre.

Angel, fra hvem Anglerne siges at stamme, gav den Del af Landet, han raadede for, sit Navn, hvorved han paa en let Maade gjorde det udødeligt. Hans Efterkommere underlagde sig nemlig senere Britannien og gav dette Rige Navn efter deres Fædreland i Steden for det Navn, det fra gammel Tid af havde været kaldt med, hvilken Bedrift i Oldtiden holdtes for saare anselig. Dette vidner den navnkundige gejstlige Skribent Beda, der var en født Englænder og som foruden at skrive om gudelige Ting ogsaa lagde Vind paa at skrive om sit Fædrelands Historie, eftersom han lige saa fuldt ansaa det for en kristen Skribents Skyldighed at skildre Fædrenes Bedrifter som at skrive om det, der hører Religionen til.

Fra Dan nedstammer efter de gamles Vidnesbyrd vor Kongeslægt, som fra denne ypperlige Begyndelse har siddet paa Danmarks Trone lige ned til vore Dage. Han havde med en højbaaren tysk Kvinde Grytha Sønerne Humble og Loter.

Humble og Loter

Vore Forfædre havde for Skik, naar de skulde kaare en Konge, at staa paa store Stene, der laa fast i Jorden, hvilket skulde give til Kjende, at deres Valg var urokkeligt som Stenene, de stod paa. Paa den Vis blev Humble kaaret og kejset af Folket, da hans Fader var død, men Lykken var ham saa umild, at han fra at være Konge atter sank ned til at være Undersaat. Hans Broder Loter førte nemlig Krig med ham og tog ham til Fange, og han maatte købe sit Liv ved at give Afkald paa Tronen, andet Redningsvilkaar bødes ham ikke. Idet han saaledes ved sin Broders Vold og Uret blev nødt til at frasige sig Kongemagten, gav han

Menneskeheden et Bevis paa, at om der end er mere Pragt og Herlighed, er der til Gjengjæld mindre Tryghed i Kongeborgen end i Hytten. Han bar ellers den Uret, der var overgaaet ham, med saadan Taalmodighed, at man skulde tro, han glædede sig over Tabet af sin Værdighed, som om det var en Lykke, der var bleven ham til Del, saa han har efter mit Skjøn dømt som en Vismand om, hvad det at være Konge i og for sig er værd.

Loter før ikke mindre grumt frem som Konge, end han havde gjort som Krieger, thi han herskede med stort Hovmod og gik ikke af Vejen for Forbrydelser; han fandt det ret og billigt at skille alle de ypperste Ædlinger ved Liv eller Gods og saaledes berøve Fædrelandet gjæve Mænd, thi i hver den, han holdt for sin Jævning i ædel Byrd, saa' han en Medbejler til Kongemagten. Længe fik han dog ikke Lejlighed til ustraffet at øve sine Skjændselsgjerninger, thi Landsens Folk sammensvor sig imod ham og tog ham af Dage, saa de samme, der havde givet ham Riget, tog hans Liv.

Skjold og Gram

Loters Søn Skjold skyldte vel sin Fader Livet, men i Sæder slægtede han ham ingenlunde paa, thi allerede fra Barndommen af artede han sig i alle Maader helt anderledes, og i Steden for at træde i sin skjændige Faders Fodspor, tog han sin Farfaders Dyder op som en Arvelod, der vel var gammel, men derfor ikke mindre god. I sin Ungdom vandt han Navnkundighed blandt sin Faders Jægere ved at faa Bugt med et grumt Vilddyr, hvorved han gav et herligt Varsel om, hvad man kunde vente sig af ham længer frem i Tiden. Han havde nemlig en Gang af sine Formyndere, der gjorde sig al Flid med at opdrage ham til Dyd og gode Sæder, faaet Lov til at gaa med og se paa Jagten, og da der saa kom en umaadelig stor Bjørn imod ham, og han ingen Vaaben havde at værge sig med, bandt han Vilddyret med sit Bælte og holdt det saaledes, til de andre kom til og fældede det. Han skal ogsaa i Ungdommens Dage have overvundet flere for deres Manddom navnkundige Kæmper, af hvilke der især gik stort Ry af to, som hed Atle og Skate.

Da Skjold var femten Aar gammel, var han saa stærk og vel voxen, at han kunde tage det op med hvem som helst, og havde givet saa store Prøver paa Snille, at alle Danmarks senere Konger har taget Navn efter ham og ladet sig kalde Skjoldunger. Han formanede ogsaa ivrig enhver, der førte et ryggesløst og daadløst Liv og satte sin Manddomskraft til ved Overdaadighed og Blødagtighed, til at slaa ind paa en bedre Vej og tage sig noget nyttigt for. Og hvor store hans Legemskræfter end var, hans Mod og Manddom var dog endnu større, og han øvede Bedrifter, som man knapt skulde tro, han kunde staa og se paa, saa ung som han var.

Medens han nu saaledes, alt som Tiden led, forfremmedes i Dyd og gode Sæder, blev han æsket til Tvekamp af Skate, der var Høvedsmand i Alemanien, fordi han bejlede til den samme Kvinde som Skate, en saare fager Mø ved Navn Alvide. Kampen stod i hele den tyske og danske Hærs Paasyn, og Skjold vog Skate. Tyskerne, som syntes, de selv var slagne, da

deres Høvedsmand var falden, underkastede sig Skjold, og saaledes gjorde han sig Alemanien skatskyldigt.

Men Skjold udmærkede sig ikke blot ved Vaabendaad, men ogsaa ved Kjærlighed til Fædrelandet. Han afskaffede ubillige Love og gav gode nye i Stedet, og alt, hvad der kunde fremme Fædrelandets Vel, lagde han af al Magt Vind paa. Riget, som hans Fader havde mistet ved sin Slethed, vandt han tilbage ved sine Dyder. Han gav først den Lov, at frigivne atter kunde gjøres til Trælle; en Træl, han selv havde skjænket Friheden, og som hemmelig stræbte ham efter Livet, straffede han ikke blot haardt paa denne Maade, men han gav ogsaa den nævnte Lov, som om det ikke var mer end ret og billigt at lade alle andre frigivne bøde for, hvad den ene havde forbrudt. Han betalte alles Gjæld af sit eget Skatkammer, og det var, som om han kappedes med andre Konger i Mod, Gavmildhed og Ædelmodighed. De syge lod han bringe Lægedom, og de, som led ilde, bragte han Trøst og Hjælp, og i alle Maader viste han, at han bar større Omhu for sit Fædreland end for sig selv. Sine Høvedsmænd gav han ikke blot Sold, men lod dem ogsaa beholde det Bytte, der toges fra Fjenden, thi, som han plejede at sige, Byttet tilkommer Krigerne, Æren er Kongens.

Den fagre Mø, for hvis Skyld han var gaaet i Tvekamp, tog han, da han havde fældet sin Medbejler, som Kampens Løn og gjorde hende til sin Viv, og da en Stund var leden, fødte hun ham en Søn, der blev kaldt Gram, og som saa ganske slægtede sin Fader paa i Dyder og herlige Anlæg, at han saa at sige i alle Maader fulgte lige i hans Fodspor. Han havde faaet alle Legemets og Sjælens ypperligste Gaver og vandt allerede i Ungdommens Aar den højeste Ære og Berømmelse, og den beholdt han ogsaa hos Efterkommerne, hvorfor de gamle danske Skjalde i deres Kvad, naar de ret vil hædre en Konge, kalder ham Gram. Alle Idrætter, der kunde tjene til at styrke og hærde Legemskræfterne, drev han med den største Iver, og med forfarne Kæmper som Læremestre øvede han sig flittig i Vaabenbrug, baade i at hugge og bøde for sig. Han giftede sig af Taknemlighed mod sin Fosterfader Roar for den Omhu, han havde vist ham i hans spæde Barndom, med hans Datter, der var hans jævnaldrende og Diesøster, men siden lod han en Mand ved Navn Besse faa hende til Løn for den Hjælp, han altid havde af ham, thi Besse var ham en saadan Stalbroder i alle hans Krigsbedrifter, at det ikke er let at sige, om han havde sin egen eller Besses Tapperhed at takke for al den Hæder og Ære, han vandt.

Gram fik Nys om, at Svenskekongen Sigtryg havde lovet sin Datter Graa bort til en Jætte; det tyktes ham, at det var et skammeligt Ægteskab for en Mø af kongelig Byrd, og han satte sig da for at give sig i Krig med Svenskerne for som en anden Herkules at prøve Kræfter med Utysker. For at jage Skræk i dem, han mødte paa sin Vej, klædte han sig i Bukkeskind og vilde Dyrs Huder og tog en vældig Kølle i Haanden, saa han i alle Maader var at se til som en Jætte, og saaledes drog han ind i Gøtland. Der mødte han i en Skov Graa, som kom ridende med nogle Terner paa Vej til en Sø, hvor hun vilde bade sig. Hun troede strax, det var hendes Fæstemand, og blev paa Kvindevis saa ræd ved det fæle Syn, at hun slap Tømmen af Haanden og rystende over hele Kroppen kvad:

Kommer ej Jætten
med Kølle i Haand
grum og gram
for Graa at hente?
Maatte mit Syn mig
svigte nu
og Dyrehammen
dølge en anden!

Besse kvad:

Gode Mø
paa Gangeren graa,
hvem est du,
og hvem er din Fader?

Graa kvad:

Gjærne siger dig
Graa sit Navn,
Sigtryg Konning
kalder jeg Fader.
Sig nu mig,
du yske Svend,
hvorfra du stammer,
og hvem du est.

Besse kvad:

Besse jeg hedder,
bold man mig kalder,
tit jeg stævned
i Strid med Ære;
hvor Besse gaar frem,
Blod der flyder,
Sværd og Spyd
jeg svinger med Lyst.

Graa kvad:

Sig mig da, Besse,
jeg beder dig, flux,
hvem er Høvding
for Hæren, du følger?
Hvi stævned I hid
Strid at søge?
Hvem skal blegne
paa blodig Val?

Besse kvad:

Gram hedder Drotten
gjæv og god,
der raader for Hæren
som Høvding og Herre.
Bedre Kæmpe
kjender jeg ej,
altid han sejrer,
hvor Saarbier summe.

Graa kvad:

Besse, jeg raader
jer brat at fly,
farlig for vist
jer Færd jeg finder.
Kommer Sigtryg,
han sejrer for vist,
dig og Kong Gram
han i Galgen klynger.

Besse kvad:

Først dog min Drot
en Dyst vist prøver
og svinger sit Sværd
mod svenske Svende;
din Fader vare
sig vel for os,
at ej hans Hoved
fra Halsen vi skille.

Graa kvad:

Hjem jeg mig skynder
til Sigtrygs Gaard,
hjem vil jeg, inden
Jætten kommer.
Graa vil ej se jer
i Græsset bide,
men glad hun vorder,
naar paa Valen I ligge.

Besse kvad:

Skynd du dig hjem
til Sigtrygs Gaard,

dig vil ej Ve
eller Vaande vi volde.
Rid med Fred,
vi frygter ej,
Sind at skifte
er Kvinders Sæd.

Nu tabte Gram Taalmodigheden og kunde ikke tie længer, han paatog sig et grovt og skrækindjagende Mæle, som passede til hans Udseende, og kvad:

Frygt ej for mig,
du fagre Mø,
blot som min Broders
Bud jeg kommer.
Ej vil med Vold
din Vilje jeg tvinge,
din Gunst jeg lønner
med Guld og Gammen.

Graa kvad:

Saare mandlysten
maate jeg være,
om fule Jætter
jeg favntag undte.
Lodden krop
og krumme Kløer
tækkes kun ilde
unge Kvinder.

Gram kvad:

Vældig Kæmper
vog jeg paa Val,
Bytte jeg gjorde,
hvor Sværdene blinked.
Dig mit Guld
og Gods jeg giver,
om du, væne
min Viv vil vorde.

Med disse Ord kastede han Hammen, og lige saa ræd hun før havde været for ham, lige saa optændt blev hun nu af Attraa efter ham, da hun saa', hvor fager han var, og da han havde vundet hendes Elskov, gav han hende gode Fæstensgaver. Da han drog videre, varede Folk, han mødte, ham ad, at tvende Stimænd havde lagt sig paa Lur ved Vejen. Da disse nu over Hals og Hoved styrtede frem for at plyndre ham, hug han dem strax ned begge to, og for ikke at faa Ord for at have øvet en Velgjerning mod sine Fjender, Svenskerne, stillede han de to

Kroppe op og bandt dem til Pæle, saa at de saa' ud, som om de var levende, og saaledes ogsaa efter Døden blev ved at skræmme de vejfarende, som de havde gjort Fortræd, medens de var i Live, saa at Folk holdt Vejen for at være lige saa farlig som før. Heraf kan man da se, at han vog de to Stimænd for sin egen og ikke for Svenskernes Skyld; hvorledes han var sindet imod dem, blev yderligere aabenbart ved den næste Bedrift han øvede. Han havde af nogle Spaamænd faaet at vide, at Kong Sigtryg kun kunde overvindes med Guld, derfor lod han sin Trækølle beslaa med Guld, og saa maatte Sigtryg bide i Græsset for ham. Om denne Daad gjorde Besse dette Kvad:

Gram i Gøtland
Guld ej spared,
dyre Hug
gav Drotten der
Sværd og Spyd
han svang saa tit,
Gøtekongen
med Køllen vog han.

Spot og Spe
ham Spaamænd loved:
Fly af Landet,
før du fældes,
Jærn og Staal
ej Sigtryg bider,
ikkun Guld
den gjæve fælder.

Tog da Gram
sin tunge Kølle,
Guld han hamred
haardt omkring den,
svang den over
Svenskekongen,
Gøtlands Drot
for Guldhug segned.

Efter at Gram havde fældet Sigtryg, var det hans Agt at sætte sig i fast Besiddelse af Riget, som han saaledes havde underlagt sig med Vaabenmagt, og da han havde Svarin, Høvedsmanden i Gøtland, mistænkt for at tragte efter at vinde det fra ham, udæskede han ham til Tvekamp og fældede ham; da Svarins sexten Brødre, af hvilke de syv var ægtefødte, de ni Slegfredssønner, vilde hævne hans Død, tog Gram Kampen op med dem, hvor ulige den end var, og fældede dem alle.

Kong Skjold, som nu var en ældgammel Mand, gav nu sin Søn Lod og Del i Kongemagten for hans store Bedrifters Skyld, og fordi han holdt det baade for nyttigere og mageligere nu, da han gik paa Gravens Rand, at dele Kronens Byrde med sit eget Kjød og Blod end at bære den alene. Det tog en højbaaren Sjællænder ved Navn Ring ham ilde op, han fandt nemlig, at Gram var for ung til en saadan Ære, og at Skjold var for gammel, hvorfor han eggede en stor Del af Danskerne til at gjøre Oprør, idet han forestillede dem, at ingen af de to var skikket til at være Konge, thi den ene var kun en Dreng, og den anden gik i Barndom. I den Krig, som deraf opstod, faldt Ring og kom saaledes til at give Bevis for, at Mod og Manddom kan trives i enhver Alder.

Kong Gram øvede endnu flere andre Bedrifter. Da han førte Krig med Finnekongen Sumble, blev han ved Synet af hans Datter Signe saa betagen af hendes Fagerhed, at han nedlagde Vaabnene og fra Fjende blev til Bejler; han fik Løfte paa hende imod at love, at han vilde forskyde sin Dronning. Men strax efter blev han optagen af at føre Krig med den norske Konge Svibdag, der havde skjændet baade hans Søster og hans Datter, og Sumble sveg da sit Løfte og trolovede Signe med Sachserkongen Henrik. Da Gram fik Nys herom, var hans Elskov til Møen større end hans Kjærlighed til sine Krigsfolk, han forlod i Stilhed sin Hær og skyndte sig til Finland, hvor han kom, just som Bryllupsgildet var i Gang. Han havde klædt sig i Pjalter og satte sig paa den ringeste Plads. Da han blev spurgt, hvad han havde at byde paa, svarede han, at han var forfaren i Lægekunsten, og da omsider alle vare overstadig drukne, sendte han Bruden et hvast Blik, og midt under Lystigheden og Larmen talte han hende haardt til for hendes Læfærdighed og priste sine egne Dyder i høje Toner, idet han kvad:

Sært kan Skæbnens
Traade sno sig,
bedre Kaar jeg
burde have.
Kvindeluner
lege med mig,
dertil Gram
for god dog er.

Mangen Daad har
Drotten øvet,
vidt hans Ry
fløj over Verden.
Husk blot Svarins
sexten Brødre,
som for Gram
i Græsset bed.

Nu har Signe,
Sumbles Datter,
sveget mig,

saa Hjærtet svider.

Ingen tro paa

Kvindes Tale,

kun paa Løgn

og List de pønse.

Med de Ord sprang han op fra sit Sæde og dræbte Henrik, bedst som han sad i Bryllupsgammen med Venner og Frænder om sig; mange af Gjæsterne hug han ogsaa ned, og Bruden rev han ud af Brudeternernes Kreds og sejlede bort med hende. Saalunde blev Brudfærden til Ligfærd, og Finnerne fik den Lære, at de gjorde bedst i at holde sig fra andre Folks Elskovssager.

Derefter tog Gram atter den Krig op, som han havde begyndt med den norske Konge Svibdag for den Vold, han havde øvet imod hans Søster og Datter, men han blev slagen og faldt, thi Sachserne havde sendt Svibdag en stor Hær til Hjælp, ikke saa meget for hans Skyld som for at hævne Henriks død.

Svibdag og Guthorm

Da Svibdag saaledes havde vundet Danmarks Rige, blev Grams Sønner, Guthorm, som han havde med Graa, og Hading, som Signe havde født ham, af deres Fosterfader Brage ført over til Sverige paa et Skib og overgivne til to Jætter Vagnhoft og Hafle, som paatog sig baade at opfostre og forsvare dem.

Saasom jeg af og til kommer til at tale om saadanne Utysker og deres Bedrifter, og jeg nødig vil have Ord for at udgive noget for sandfærdigt, der strider imod Sandheden eller almindelig Folketro, holder jeg det for Umagen værd her at fortælle, at der i gamle Dage var tre forskellige Slags Uvætter, som ved Kogleri øvede mange sære Undergjæringer.

Først var der nogle vanskabte Uhyrer, som de gamle kaldte Jætter, og som var meget større og stærkere end almindelige Mennesker.

Den anden Slags var de første, der lagde Vind paa Kundskab til Naturens Love og var i Besiddelse af Spaadomsgave. De kunde ikke maale sig med Jætterne i Størrelse og Kræfter, men overgik dem langt i Kløgt og Snille. Imellem dem og Jætterne var der stadig Strid om Herredømmet, indtil Jætterne omsider blev overvundne, og Troldkarlene ikke blot tilrev sig Herredømmet, men ogsaa fik Ord for at være Guder. Begge disse to Slags Folk var saa store Hexemestre og saa drevne i Øjenforblindelse, at de kunde give baade sig selv og andre et helt andet Udseende, end de i Virkeligheden havde, og øve andet Kogleri.

Den tredje Slags var avlet ved Blanding af de to andre og kunde ikke paa langt nær maale sig med Jætterne i Størrelse eller med Troldkarlene i Kløgt og Snille, men alligevel blev de af dem, de forblindede med deres Kogleri, ansete for Guder. Og det var ikke at undres over, at vankundige Mennesker af deres mærkelige Gjæringer lod sig forlede til en falsk

Afgudsdyrkelse, eftersom ogsaa de kløgtige Romere lod sig forlokke til at dyrke dødelige Mennesker som Guder.

Dette har jeg anført, for at Læseren ikke skal holde det for lutter Løgn og løs Tale, naar jeg af og til fortæller om Kogleri og Undergjerninger. Og nu tager jeg igjen fat, hvor jeg slap.

Da Gram var falden, og Svibdag havde underlagt sig Danmark og Sverige, lod han sig ved sin Dronnings stadige Bønner bevæge til at kalde hendes Broder Guthorm tilbage af hans Landflygtighed og satte ham til at raade for Danmark, imod at han lovede at betale Skat.

Hading

Hading vilde ikke tage imod nogen Velgjerning af sin Fjende, men foretrak at hævne sin Fader. Han havde allerede fra Barnsben af alle Manddommens ypperste Dyder; Vellyst foragtede han og tænkte stadig kun paa Krig og Orlog, thi han kunde ikke glemme at hans Fader havde været saa stor en Krigsmand, og at han derfor burde anvende hele sin Livstid paa herlige Bedrifter. Dette mandhaftige Sindelag søgte Vagnhofts Datter Hartgrepe at svække ved at lokke ham til Elskov og lod ham atter og atter høre, at det først og fremmest var hans Skyldighed at gifte sig med hende, saa meget som hun havde gjort for ham lige fra hans spæde Barndom af, og det nøjedes hun ikke med at sige ham med jævne Ord, men hun gjorde ogsaa Vers derom og kvad:

Sært dit Sind
mig synes, Hading,
kun paa Kamp
og Krig du pønser.
Kun naar Sværd
med Sværd sig krydse,
er du glad
og godt til Mode.

Kjærlighed
du kjender ikke,
ænses aldrig
unge Kvinder.
Bejle bør du,
Brud dig vinde,
favne fro
en fager Mø.

Dig som Barn
mit Bryst jeg bød,
nu min Gunst

jeg glad dig byder.

I min Favn

du finder Lykke,

som du aldrig

smagte før.

Hertil svarede Hading, at hun var alt for stor af Væxt, til at noget Menneske kunde tage hende i Favn, enhver kunde jo se paa hende, at hun var af Jætteæ, men saa sagde hun, at det skulde han blot ikke bryde sig om, hun kunde, alt efter som det lystede hende, gjøre sig stor eller lille, tyk eller tynd, bred eller smal, snart gjøre sig saa høj, at hun ragede helt op i Skyerne, snart paatage sig et Menneskebarns Skikkelse. Og da han endnu stadig betænkte sig og ikke ret vilde tro, hvad hun sagde, kvad hun:

Frygt ej for

at føje mig, Knøs,

let vi to

kan Leje dele.

Jeg er stor,

naar stor jeg vil være,

naar det mig lyster,

liden jeg er.

Højt mod Himlen

mit Hoved jeg hæver,

og liden jeg bliver

som Barn ved Brystet

Lydig mit Legem

lystrer mit Bud,

strækker sig ud

eller skrumper sig sammen.

Vil Mand med Vold

min Vilje tvinge,

rejser jeg mig,

saa ræd han flyer;

giver jeg Mand

min Gunst og Gammen,

gjør jeg mig favr

og fin og lille.

Ved saaledes at lokke for ham fik hun Hading til at tage hende i Favn, og saa stor var den Elskov, hun bar til ham, at da han fik Lyst til at besøge sit Fædreland, betænkte hun sig ikke paa at klæde sig i Mandsklæder og følge med ham for at kunne have den Lykke at dele Farer og Gjenvordigheder med ham. Som de nu saaledes rejste sammen, søgte de en Gang Ly for

Natten i et Hus, hvor Manden var død, og Husets Folk under Graad og Klage var i Gang med at holde hans Ligfærd. Hartgrepe fik da Lyst til at øve sine Trolddomskunster paa den Døde for at tvinge ham til at sige, hvad Skæbnen havde beskikket dem. Hun ristede ramme Runer paa Træ og lod Hading lægge det under Ligets Tunge, og tvungen heraf kvad den døde Mand med skrækkelig Røst:

Hvem er du,
som vover at vække
Draugen af Dødsens
dybe Søvn?
Til Ve og Vaande
min Vrede dig vier,
over dit Hoved
Hævnen komme!

Ramme Runer
risted hun for mig,
tvungen jeg taler,
tungt det mig falder.
Sige jeg maa,
hvad jeg ser, vil ske,
liden Lykke
jeg lover Hartgrepe.

Hun, som risted
de ramme Runer,
skal lade Livet
for lede Jætter.
Dig, o Hading,
Held skal følge,
hende kun
min Hævn skal ramme.

Da de den næste Nat, de tilbragte i en Skov, havde lagt sig til at sove i en Hytte tækket med Ris, saa' Hading en umaadelig Jættehaand, som famlede omkring inde i Hytten, og ved det Syn blev han saa ræd, at han kaldte Hartgrepe til Hjælp. Hun gjorde sig stor, rakte og strakte sig og pustede sig op, og saa tog hun et haardt Tag i Haanden og holdt den hen til Hading og bød ham hugge den af. Han gjorde saa, og der kom meget mere Edder end Blod ud af Saaret. Til Straf for den Gjerning rev de andre Jætter hende i Stumper og Stykker; hverken hendes Jættenatur eller hendes Størrelse hjalp hende; hun maatte lade Livet under sine forbitrede Frænders Kløer.

Da Hading nu saaledes havde mistet sin Fostermoder, mødte han en gammel enøjet Mand, som ynkedes over, at han var saa ene, og fik en Søhane ved Navn Liser til at slutte

Fostbroderskab med ham. Det gik i gamle Dage til paa den Maade, at man blandede Blod i sine Fodspor, hvilket ansaas for det sikreste Venskabspant, man kunde give hinanden. Da Liser og Hading saaledes havde lovet hinanden ubrødeligt Venskab, gav de sig i Krig med Kurlændernes Konge Lokker. De blev slagne, og da Hading havde givet sig paa Flugt, mødte han igjen den gamle Mand, som tog ham op paa Hesten til sig og førte ham til sit Hus og gav ham en overmaade sød Drik at styrke sig med og spaaede ham, at han skulde faa svære Legemskræfter. Saalunde kvad han:

Snart er du fangen
i Fjendevold,
for grumme Vilddyr
vil de dig kaste.
Tab dog ej Modet,
munter vær,
om end de i Baand
og Bast dig snører.

Kort dem Tiden
med Kvad og Sagn,
til mætte af Mjød
og Mad de døse.
Med Søvn torn jeg selv
i Søvn dem stinger;
bryd da de Baand,
de bandt dig med.

Lidet du ænse
Løven, du møder,
let din Glavind
dens Grumhed tæmmer;
jag det kjækt
i dens Hjærte ind,
tag en Brad af dens Kjød,
og dens Blod du drikke.

Kræfter du får da,
Kæmpekræfter,
som ingen Sinde
du aatte dem før.
Som Staal sig spænde
de stærke Sener,
Musklerne hærdes
som haarde stene.

Da han havde kvædet dette, satte han atter Hading op paa Hesten foran sig og slog sin Kappe om ham. Som han nu sad der, højlig forundret over alt dette og ikke helt fri for at være ræd, kigede han ud igjennem et Hul i Kappen og saa' da, at Hesten fløj hen over de vildene Vover, men den gamle lod ham strax vide, at det maatte han ikke, og fuld af Forundring over, hvad han havde set, tog han da Øjnene til sig og saa' sig ikke mere om, saa længe den grufulde Færd varede. Senere blev han fangen af Lokker, og han fik da i alle Maader Syn for Sagn, at den gamle Mand havde spaaet sandt, thi det gik ganske, som han havde sagt.

Derefter gav han sig i Krig med Kong Handvan af Hellespont, som i Steden for at gaa imod ham i aaben Mark holdt sig bag Byen Dunas stormfri Mure og Volde. Da Hading mærkede, at dem kunde han ikke magte, lod han drevne Fuglefængere fange alskens Fugle, der havde deres Reder under Byens Tage, og lod brændende Svamp binde under deres Vinger, saa de stak Byen i Brand, da de søgte hjem til deres Reder. Byens Folk fik nu saa travlt med at slukke, at ingen havde Tid til at tænke paa Portene, og Hading indtog da Byen og tog Handvan til Fange, men skjønt han kunde have taget hans Liv, lod han Naade gaa for Ret og gav ham Lov til at beholde det, imod at han som Løsepenge udredede saa meget Guld, som han selv vejede.

Efter at have vundet store Sejre i Østerleden drog Hading tilbage til Sverige, hvor han ved Gotland mødte Svibdag med en overmaade stor Flaade og fældede ham. Saaledes vendte han hjem ikke blot med Hæder og Bytte, han havde vundet i fremmed Land, men ogsaa med Hævn for sin Fader og Broder og ombyttede Landflygtigheden med Herredømmet i sit Fædreland, som han fik, saa snart han var vendt hjem.

Paa den Tid var der en Mand ved Navn Odin, som over hele Europa falskelig ansaas for en Gud. Han holdt for det meste til i Upsal, hvad enten det nu kom af, at Folk der var særlig vankundige, eller at han fandt særlig Behag i Stedet for den smukke Egns Skyld. Kongerne i de nordiske Lande, som ret var opsatte paa at vise ham guddommelig Ære, lod hans Billedstøtte støbe i Guld, prydede den yderligere med svære Armringe og sendte den ned til ham i Byzanz som et Vidnesbyrd om, hvor højt de i deres Gudsfrygt ærede ham. Han blev glad over den store Hæder, de viste ham, og tog med Kyshaand imod Gaven, men hans Hustru Frigg lod nogle Smede komme og tage noget af Guldet af Billedstøtten for selv at pynte sig med det. Odin lod Smedene hænge og Billedstøtten stille op paa et højt Fodstykke og magede det sindrig og kunstfærdig saa, at den gav Lyd, saa snart nogen rørte ved den. Frigg satte imidlertid Pynt og Stads over sin Husbonds Guddomsære; hun tog en af hans fortrolige Venner til Boler, og han fik ved sin Snedighed Billedstøtten ned, saa at det Guld, der var givet til offentlig Gudsdyrkelse, kom til at tjene hendes Pyntesyge. Lidet ænsede det skammelige Kvindfolk, der vilde regnes for en Guds Hustru, at hun maatte ofre sin Kyskhed for at kunne tilfredsstille sin Griskhed, saa man kan ikke sige andet end, at hun som Hustru og han som Gud var lige meget værd. Saa forblindede var Folk i gamle Dage! Opfyldt af Skam og Harme over den dobbelte Forsmædelse, der var overgaaet ham, gik Odin i Landflygtighed i den Tanke, at han derved vilde aftvætte den Plet, hans Hustru havde sat paa ham.

Da han var borte, kom der en Mand ved Navn Midodin, af hvis Undergjæringer der gik stort Ry, ret som om han var udstyret med Himlens Naadegave. Han benyttede sig af Lejligheden til

at give sig ud for en Gud og hilde de vankundige Sjæle i en ny Overtros Mørke og faa dem til at yde ham guddommelig Ære og Tilbedelse. Han paastod, at naar Guderne var vrede eller følte sig krænkede, lod de sig ikke forsone ved, at man ofrede til dem alle under ét, hvilket han derfor forbød, men hver Gud skulde have sit særlige Offer. Da Odin vendte tilbage, opgav Midodin sine Trolddomskunster og flyede til Finland for at skjule sig dèr, men Folk dèr stimedede sammen og slog ham ihjel. Da han var død, kom det ret for Dagen, hvilken skjændig Karl han var, thi enhver, som kom hans Grav nær, døde pludselig, og der stod saadan Pest af ham efter Døden, som om han vilde hævne sig paa dem, der havde undlivet ham, at hans Eftermæle næsten blev værre end det Ry, han havde vundet i levende Live. Landsens Folk, som havde stor Fortræd heraf, tog da hans Lig op af Graven, huggede Hovedet af det og jog en Pæl igjennem Brystet paa det, og det hjalp.

Da Odin var vendt tilbage fra sin Landflygtighed, efter at hans Hustru var død, hvorved han igjen kom til sin gamle Anseelse og ligesom fik den Plet aftvættet, der var bleven sat paa hans Guddomsære, tvang han alle dem, som under hans Fraværelse havde tiltaget sig guddommelig Anseelse, til at opgive den som noget, der ikke tilkom dem, og splittede ved sin Guddomsglans de Bander af Troldmænd, der havde samlet sig, ligesom Solen spreder Taagerne. Og han tvang dem ikke blot til at aflægge deres Guddomsværdighed, men ogsaa til at rømme af Landet, idet han holdt for, at de, der uden Ret prøvede paa at trænge sig ind i Himlen, fortjente at udryddes af Jorden.

Imidlertid havde Asmund, Svibdags Søn, grebet til Vaaben imod Hading for at hævne sin Fader. Da han midt under Kampen fik at vide, at hans Søn Henrik, hvem han elskede højere end sit eget Liv, tappert kæmpende var falden i Slaget, blev han led ved Livet og gav sin Sorg Luft i dette Kvad:

Hvem skal Vaaben
og Værge jeg give?
lidet mig baader
Brynje at bære.
Leve længer
ej lyster mig nu,
siden min Søn
segnet paa Valen.

Haardt har Hærfader
hærget mit Hus,
højt jeg elsked
den yske Svend.
Mig skulde han
i Høj have lagt,
nu er han Lig,
og jeg i Live.

Kjæk han var
i Krig og Fejde,
ædel Arving
til Ættens Ære.
Leve længer
ej lyster mig nu,
én Gang dog end
jeg æsker Kampen.

Med haarde Hug
vi Helten hævne,
frem mine Mænd
mod Fjendeflokken!
Lad Spydene svirre,
Sværdene sving,
Ravn og Ulv
vi Aadsler give.

Da han havde kvædet dette, tog han med begge Hænder om sit Sværd, kastede sit Skjold paa Ryggen og hug ned for Fode uden at ænse nogen Fare. Kong Hading kaldte da sine Skytsaander til Hjælp, og strax kom Vagnhoft og kæmpede i hans Fylking. Da Asmund saa' Jættens krumme Sværd, oplod han højt sin Røst og kvad:

Ej skal dit Glavind
gavne dig, Trolde,
om end du Runer
har ristet paa det.
Hexekunster
ej Helte kuer;
tro mig, Taabe,
Trolde kan tæmmes.

Ej din Galder
gruer jeg for,
dit Liv skal du lade,
lede Jætte.
Ej mit Sværd
med Svig du døver,
din fule Krop
jeg kløver flux.

Som han kvad dette, jog Hading sit Krogspyd igjennem ham, men Asmund fik hævnnet sig, før han døde, thi i den stakkede Stund, han havde tilbage, gav han sin Banemand et Mærke til stadig Amindelse, idet han saarede ham i Foden, saa han blev halt for Resten af sin Levetid.

Saalunde satte den ene Livet og den anden sin Førlighed til. Asmunds Lig blev højtidelig begravet ved Upsal med kongelig Æresbevisning. Hans Dronning Gunhild dræbte sig selv for ikke at overleve ham, thi hun vilde hellere følge ham i Døden end leve uden ham. Hendes Lig blev af hendes Venner jordet i hendes Husbonds Grav, thi den, tyktes det dem, hun var værdig til at dele med ham, eftersom hun havde elsket ham højere end sit Liv, og saalunde vandt Gunhild endnu mere Anseelse ved at ligge ved sin Mands Side i Graven, end hun havde haft ved at dele hans Leje i levende Live.

Efter at have vundet denne Sejr hærjede Hading i Sverige, og Asmunds Søn Uffe, som ikke turde vove sig i Slag med ham, drog da over til Danmark med en Hær, idet han holdt det for raadeligere at falde ind i Fjendens Land end at væрге sit eget og nemmest at lønne sin Fjende for den Overlast, han gjorde ham, ved at give ham lige for lige. Danskerne blev da nødte til at gaa tilbage for at forsvare deres eget Land, eftersom de foretrak at frelse Fædrelandet fremfor at undertvinge fremmed Land, og Uffe vendte saa hjem og fandt Sverige rømmet af Fjenden.

Da Hading kom tilbage fra Krigen i Sverige, opdagede han, at der var stjaalet af hans Skatkammer, hvor han plejede at gemme det Krigsbytte, han gjorde. Han lod strax Skatmesteren, Glum, hænge og lod snildelig udraabe, at hvis nogen af Tyvene vilde bringe Tyvekosterne tilbage, skulde han faa den Ærespost, Glum havde haft. Der var da strax en af dem, som blev mere opsat paa at faa den lovede Løn end paa at skjule sin Brøde og derfor bragte Kongen, hvad han havde stjaalet. Da hans medskyldige saa', hvor stor Gunst han kom i hos Kongen, og tænkte, at den var lige saa sikker, som den gav meget af sig, kom de ogsaa med deres Tyvekoster i Haab om at faa lige saa god Løn. Da de havde bekjendt, fik de først baade Guld og Ære, men strax efter deres fortjente Straf, hvoraf man kan lære, at man ikke skal være for lettroende. Jeg mener da ogsaa, at de ikke var bedre værd end at komme til at dingle i Galgen, eftersom der ingen Fare havde været, naar de havde tiet stille, og det var dem selv, der styrtede sig i Ulykke ved ikke at holde Tand for Tunge.

Da det var besørget, rustede Hading igjen sin Hær den hele Vinter, og om Vaaren, saa snart Isen smeltede, drog han atter til Sverige, hvor han førte Krig i samfulde fem Aar. Da Levnedsmidlerne slap op som Følge af den lange Tid, Toget varede, kom hans Krigsfolk i den yderste Nød, saa de maatte æde Paddehatte, som voxede i Skoven, ja de maatte for at stille Sulten ty til Hestekjød og Hundeaadsler, ja, de blev endogsaa nødte til at æde Menneskekjød. Da Danskerne saaledes var bleven drevne til den yderste Fortvivlelse, hørtes der om Natten i Lejren en Røst, som kvad, uden at nogen vidste, hvorfra den kom:

I usæl Stund
stævned I hid,
Ve og Vaande
vil den jer volde.
Fremmed Folk,
som fejder her,
faar kun haarde
Hug, ej Hæder.

Svenske Sværd
skal svide jer saart,
mod dem ej Skjolde
skjærme Ryggen
Hvo ikke falder,
fejgt maa fly,
og vigende Mænd
til Værn ej due.

Sveriges Svende
svigter ikke,
Landet de værne
med Vaaben og Værge.
Daarer er I,
kun Død jer venter,
Sul I savne,
og Sejr faa vi.

Den Spaadom gik i Opfyldelse. Dagen efter, da en Mængde Danske maatte bide i Græsset. Den næste Nat hørte de svenske Ungersvende i deres Lejr lige saadan en Røst, som heller ingen vidste om, hvorfra den kom, og som kvad:

Taabelig, Uffe,
du Trods mig byder,
haardt min Harm
og Hævn skal dig ramme.
Spyd skal dig stinge
og Sværd dig volde
Saar, som ej Urt
eller Salve læger.

Mat og mødig
af mange Vunder
skal du dig vride
og vaande paa Valen.
Din Ryg jeg mærker
med røde Strimer,
Ulv og Ørn
dit Aadsel skal æde.

Da Hærene samme Nat stødte sammen, saa' man ved Stjærnernes Skjær to fæle, vanskabte, skallede Gubber, skrækkelige at se til, kæmpe frygtelig med hinanden, den ene i Danskernes, den anden i Svenskernes Fylking. Hading blev slagen og flyede til Helsingland. Da han der en Dag badede sig i det kolde Vand for at svale sig efter den stærke Solhede, mødte han et

sælsomt Uhyre, som han dræbte med mange Slag og Stød og lod føre til Lejren. Som han nu gik og brystede sig af den Bedrift, mødte han en Kvinde, der kvad:

Ve dig, Hading,
for hvad du har gjort,
Guders Hævn
vil haardt dig ramme;
hvor end i Verden
du vender dig hen,
paa Land eller Sø,
den sikkert dig følger.

Huset over
dit Hoved ramler,
rystet og væltet
af vældige Storme,
Snekken, som bærer dig,
synker strax
og tumles som Vrag
paa de vildene Vover.

Alle skal fly dig
som farlig Pest,
hvad du rører,
Vanheld du volder
I dit Spor
gaa Sot og Syger;
hvor du vandrer,
visner alt.

En Gud du dræbte
i Dyreham,
nu vende sig alle
Vætter imod dig,
om for din Brøde
du bøder ej flux,
om du ej soner,
hvad svart du synded.

Hading gav sig nu paa Hjemvejen, og det gik i alle Maader, som Kvinden havde spaaet; hvor han kom, satte han alting i Oprør. Da han var paa Søen, rejste der sig et forfærdeligt Uvejr, som ødelagde hans Flaade, og da han som skibbruden Mand havde søgt Tag over Hovedet, ramlede Huset pludselig sammen over ham. Al den Fortræd fik først Ende, da han havde sonet sin Synd ved Ofre, og Guderne igjen havde taget ham til Naade. For at forsone dem

ofrede han sort Kvæg til Guden Frø. Dette Sonoffer bragte han hvert Aar og hans Efterkommere ligesaa. Svenskerne kaldte det Frøblot.

Nu spurgte Hading, at Ragnhild, en Datter af Nithernes Konge Hagen, var bleven lovet bort til en Jætte, hvilket han fandt saa uværdigt, at han besluttede at forhindre dette vederstyggelige Ægteskab ved en ædel Daad og drog til Norge og dræbte den kongebaarne Jomfrus lede Fæstemand. Saa højt satte han nemlig Manddomsgjæringer over Fred og Ro, at, skjønt han kunde have levet i kongelig Herlighed, var det hans største Lyst at hævne og hindre Uret, og det ikke blot den, der blev øvet imod ham selv, men ogsaa imod andre. Jomfruen, som ikke vidste, hvem hendes Velgjører var, gjorde sig al sin Flid med at læge de mange Saar, han havde faaet, og for at have et Mærke, hvorpaa hun kunde kjende ham senere hen i Tiden, lagde hun en Ring i et Saar paa hans ene Skinneben. Da hendes Fader senere en Gang holdt Gilde og gav hende Lov til at vælge sig en Mand blandt Gjæsterne, følte hun de unge Mænd paa Benene for at finde den, hun havde mærket, og da hun saaledes ved Hjælp af Ringen havde kjendt Hading, ænsede hun ingen anden, men faldt ham strax om Halsen og tog den til Mand, der ikke havde villet finde sig i, at Jætten fik hende.

Medens Hading opholdt sig der, oplevede han en sælsom Hændelse. En Gang som han sad ved Nadverbordet, saa' han en Kvinde stikke Hovedet op af Gulvet henne ved Arnen. Hun havde en Urtekost af Skarntyder i Haanden, og idet hun stak Barmen frem, syntes hun at spørge, om nogen vidste, hvor i Verden der voxede saa grønne Urter ved Vintertid. Det havde Hading nok Lyst til at vide, og hun slog da sin Kaabe om ham og tog ham med ned under Jorden - de underjordiske Guder havde vel bestemt, tænker jeg, at han i levende Live skulde gjæste de Steder, hvor han skulde hen efter Døden. Først kom de igjennem en tyk Taage, og saa gik de ad en Sti, som man kunde se var meget befærdet. Der saa' de flere fornemme Mænd i Purpurklæder, og da de var komne forbi dem, kom de omsider til aabne, solbeskinnede Steder, hvor der voxede saadanne Urter som de, Kvinden havde i Haanden. De gik videre og kom til en Flod med blaaligt Vand; der gik en strid Strøm i det, og i den hvirvlede alskens Vaaben af Sted i rivende Fart. Over Floden førte en Bro. Da de var komne over den, saa' de to Fylkinger kæmpe med hinanden. Hading spurgte, hvad det skulde betyde. "Det er Folk", sagde Kvinden, "som er faldne i Kamp, og nu stadig viser, hvorledes det gik til, og som i et Skuespil efterligner de Bedrifter, de har udført i levende Live". De gik videre, til Vejen spærredes for dem af en Mur, der var meget vanskelig at komme over; Kvinden prøvede forgjæves derpaa, det hjalp ikke, at hun skrumpede sig sammen, saa hun blev ganske lille. Saa vred hun Hovedet om paa en Hane, hun havde med, og kastede det over Muren, og strax hørte de den gale, som Vidnesbyrd om, at den igjen var lyslevende.

Efter at Hading var kommen op paa Jorden igjen, drog han tilbage til sit Fædreland med sin Hustru. Undervejs blev han forfulgt af nogle Vikinger, som laa paa Lur efter ham, men han slap fra dem, thi skjønt de havde lige saa mange Sejl og lige saa god Vind i dem som han, sejlede han dog hurtigere end de.

Imidlertid lod Uffe kundgjøre, at den, som fældede Hading, skulde faa hans Datter, en overmaade dejlig Jomfru. Den Lykke blev en Mand ved Navn Tuning saare opsat paa, og han samlede da en Flok Bjarmer for ved deres Hjælp at opnaa den udlovede Belønning. Da

Hading, som besluttede at møde ham, sejlede langs Norge med sin Flaade, saa' han paa Strandbredden en gammel Mand, som blev ved at vinke ad dem med sin Kappe for at faa dem til at lægge til Land. Skjønt hans Folk gjorde Indvendinger og mente, at den Afstikker vilde der ikke komme noget godt ud af, tog Hading dog den gamle Mand om Bord paa sit Skib og lod sig belære af ham om, hvorledes han burde inddele sin Hær og lægge mere Vind, end han plejede, paa Opstillingen af sin Fylking; I første Række skulde der være to Mand, i anden fire, i tredje otte, og saa fremdeles stadig dobbelt saa mange som i Rækken foran; og Slyngekasterne og Bueskytterne skulde han stille bagest. Da Fylkingen var bleven opstillet saaledes i Form af en Kile, tog den gamle Mand selv Stade allerbagest; Af en Pose, han havde om Halsen, tog han en Bue, som først var ganske lille, men snart strakte sig saaledes, at den ragede ud over begge Fløje; Paa den lagde han ti Pile ad Gangen, som han afskød mod Fjenden med stor Kraft, og hver Pil saarede sin Mand. Saa tyede Bjærmerne til Trolddomskunster i Steden for at bruge deres Vaaben; De galdrede en tæt Taage og en øsende Regn frem paa den klare Himmel; men den gamle Mand satte en anden Sky op imod Bjærmernes med saadan Kraft, at Regnen drev over. Da Hading havde vundet Sejr, forlod den gamle Mand ham, men først spaaede han ham, at han ikke skulde falde for Fjendehaand; men selv gjøre Ende paa sit Liv, og paalagde ham hellere at føre Krig med store og anselige Folk end med smaa og uanselige og hellere med fjærne Lande end med sine Naboer.

Siden bød Uffe Hading til sig i Upsal under Paaskud af, at han vilde tale med ham; Hading kom, men flygtede i Nattens Mørke, fordi han ved Uffes Svig havde mistet alle sine Folk. Da Danskerne nemlig var lokkede sammen for at holde Gjæstebud, stod der Folk uden for Dørene og huggede Hovederne af dem, eflerhaanden som de kom ud. For at hævne denne skammelige Gjerning drog Hading imod Uffe med en Krigshær og fældede ham; men saa var det ogsaa forbi med hans Vrede, Han lod rejse et prægtigt Gravmæle over Uffe for derved at give til Kjende, hvilken anselig Mand han boldt sin Fjende for at have været. Saaledes lod han den Mand, han i levende Live saa tit havde baaret Sværd imod, vederfares al Ære nu, da han var død, og for at forsone hans overvundne Folk, gav han Riget til Uffes Broder Hunding, for at det ikke skulde gaa over til fremmede, men blive i Asmunds Æt.

Efter at have fældet denne sin Fjende levede Hading adskillige Aar i Fred og Ro, men omsider blev han kjed af at dyrke Jorden, længtes igjen efter at pløje Søen og syntes, at Krig dog var fornøjeligere end Fred, hvorfor han gjorde sig Bebrejdelser for Lediggang og kvad:

Led er mig Landet,
for længe jeg var der,
ni Nætter er nok.
Ilde lyder
Ulvens Tuden,
smukkere Svanens Sang.

Hvi bliver jeg her
som Bondemand
I skumle Skoves Skygge?

Bedre der er,
hvor Bølger bruse
og Hvaler vildt sig vælte.

Bedre der er,
hvor Biler blinke,
og Sværd svinges mod Sværd.
Ud paa de vildene
Vover vil jeg
Hæder og Bytte at hente.

Hans Hustru, som langt foretrak det skovbevoxede Land og afskyede Havfuglenes Skrig i den aarle Morgen, svarede herpaa med dette Kvad:

Sove jeg kan ej
ved Søens Bred
for Fugles skingrende Skrig.
Ved aarle Morgen
Maagen mig vækker,
giver paa Havet Hals.

Brændingen bryder
med Brøl mod Land,
ilde huer mig Havet.
Fælt mig tykkes
dets Fraad og Skum,
skjøn den skyggende Skov.

Paa den Tid gjorde en Mand af ringe Herkomst i Jylland ved Navn Toste sig navnkundig ved sin Ondskab. Han pinte og plagede Folk saa grusomt paa alle Maader, at han blev kjendt vidt og bredt under Navn af Toste Nidding. Han afholdt sig heller ikke fra at øve Vold og Overlast imod Folk i andre Lande, men efter at have plaget sit Fædreland paa det skammeligste angreb han Sachsen. Da det gik Sachserne ilde i Slaget, bad deres Hertug Siegfried om Fred, og den lovede Toste ham, naar han vilde slutte Forbund med ham om at paaføre Hading Krig. Da Fyrsten krympede sig derved og ikke turde gaa ind paa det Vilkaar, tvang Toste ham med de værste Trusler til at love at føje sig efter hans Vilje, som det saa ofte gaar, at hvad Folk ikke kan faa med det gode, truer de sig til. Hading blev slagen af Toste til Lands, og paa Flugten kom han til Tostes Skibe, som han borede lække, saa de ikke duede til at sejle med, og derefter styrede han ud paa Havet i en Baad. Toste troede, han var falden, og søgte længe efter hans Lig paa Valpladsen, og da han ikke kunde finde det, gik han ned til sine Skibe, og der saa' han Baaden langt ude paa Havet. Han lagde da strax ud med sine Skibe for at sætte efter den, men for ikke at lide Skibbrud maatte han vende om og naaede med Nød og næppe til Land. Han fik nogle andre Skibe ud, som ingen Skade havde lidt, og sejlede atter ud efter Baaden. Hading, som nu indsaa, at han ikke kunde undslippe, spurgte den Mand, han havde

med i Baaden, om han kunde svømme, og da. Manden svarede Nej, kæntrede han med Vilje Baaden og holdt sig inde under den, saa at hans Forfølgere troede, at han var druknet. Derefter kom han bag paa Toste, som nu mente, han kunde være tryk, og havde travlt med at samle Resten af Krigsbyttet sammen, adsplittede hans Hær, nødte ham til at lade Byttet i Stikken og hævnede saalunde sin Flugt ved at gjøre Gjengjæld.

Toste pønsede stadig paa Hævn, men da han ikke i Danmark kunde komme til Kræfter igjen efter det store Nederlag, han havde lidt, drog han til England under Foregivende af, at han var Kongens Sendemand. Undervejs lokkede han Folkene til for Morskabs Skyld at spille Tærninger og fik det maget saa, at der opstod Strid mellem dem om Spillet, saa de ynkeligen dræbte hverandre. Saaledes blev Følgen af det, der skulde være en fornøjelig Tidskort, Splid og Strid, og Morskaben avlede Blodsudgydelse. Men Toste forstod at drage Fordel af de andres Ulykke, thi han tog de dræbtes Penge, og for dem hyrede han en paa den Tid navnkundig Viking ved Navn Koll til sin Tjeneste. Med ham drog han kort efter tilbage til Danmark og blev der fældet i Tvekamp af Kong Hading, som hellere vilde udsætte sig selv end sine Krigsfolk for Fare. Heltene i gamle Dage vilde nemlig ikke sætte alles Liv og Velfærd paa Spil, hvor nogle faa kunde klare Sagen.

Efter at disse Begivenheder havde tildraget sig, aabenbarede Hadings afdøde Dronning sig en Nat for ham i Drømme og kvad:

Ved du vel,
du et Vilddyr avled?
Mangen Ulv
skal Ufærd det volde.

Og strax efter kvad hun fremdeles:

Farlig Fugl
du fostrer, Hading,
hæslig Ugle
i Svaneham.

Om Morgenen, da Kongen vaagnede, fortalte han en Drømmetyder sin Drøm, og han tydede Vilddyret som Kongens Søn, der skulde volde sine Fjender stor Fortræd, og Uglen i Svaneham som hans Datter, der skulde staa sin Fader efter Livet. Og som han spaaede, saa gik det, thi hvad enten Hadings Datter Ulfhild, som var gift med en Mand af ringe Stand ved Navn Guttorm, nu var fortrydelig over sit uanselige Giftermaal, eller hun higede efter Ære og Højhed, satte hun den Kjærlighed, hun skyldte sin Fader, til Side og vilde hellere æres som Dronning end som Kongens Datter, hvorfor hun eggede sin Mand til at slaa Faderen ihjel. Hvorlunde hun eggede ham, vil jeg anføre med hendes egne Ord; de faldt omtrent saalunde:

"Ve mig ulykkelige, hvis ædle Byrd skjændes af et ulige Giftermaal! Ve mig ulykkelige, hvis Stamtræ er bleven plantet ud i en Bondes Abildgaard! Jeg ulyksalige Kongedatter, som ved mit Giftermaal er bleven lig en ganske almindelig Kvinde! Er jeg ikke at ynke, en Kongedatter, hvis Kyskhed en ligegyldig Fader har givet til Pris for en ussel, foragtelig Mands Favntag! Et Ulykkesbarn fødte du til Verden, Moder, thi min Ægteseng gjorde det af med min Lykke, mit

rene Legeme tager en skidden Bonde i Favn, min Værdighed maa bøje sig for en uværdig, min ædle Byrd udslettes af mit Giftermaal. Men hvis der er Ære skabt i dig, Guttorm, hvis du har Mands Mod og Hjærte, hvis du vil vise dig værdig til at være en Konges Maag, saa riv Scepteret ud af min Faders Haand, bød paa din usle Byrd ved ædelt Sind, paa dit lave Stamtræ ved Mandemod og paa dit daarlige Blod ved et stort Hjærte. Den, som vinder Hæder og Ære ved mandig Daad, er lykkeligere end den, der tager den i Arv; det er bedre at naa Ærens Tinde ved Bedrifler, end fordi man er sin Faders Søn; den Hæder, man vinder ved Daad, klæder bedre end den, man har sin Fødsel at takke for. Desuden er det ingen Synd at rydde en gammel Mand af Vejen, som er lige ved at falde sammen af sig selv. Min Fader har længe nok baaret Scepteret. Benyt dig af hans Alderdom til at tage det; gjør du det ikke, faar en anden det. Gammel Mand gaar paa Gravens Bred. Længe nok har han staaet for Styret, nu bør du tage det. Jeg vil ogsaa hellere have min Mand end min Fader til Konge. Hellere en Konges Hustru end en Konges Datter! Hellere vil jeg favne en Konge end æres som en Konges Datter, hellere være en Konges Hustru end hans Undersaat. Du bør ogsaa selv foretrække at se Scepteret i din egen Haand frem for i min Faders. Enhver er sig selv nærmest, det er saa Naturens Orden. Det vil være en let Sag at sætte det i Værk, naar du blot har Viljen dertil. Snildhed overvinder alt. Vi bereder et Gjæstebud, sørger for alt paa bedste Maade og indbyder min Fader. Ved forstilt Venlighed baner vi Vejen for vor Svig. Intet dækker bedre over Svig end Frændskab. Betænk ogsaa, hvor let det vil gaa at dræbe ham, naar vi faar ham drukken. Naar han da sidder og smykker sit Hoved, er optagen af Sagn og Viser, stryger sig om Skjægget og kæmmer sit Haar, da er det Tid at bore Sværdet i hans Hjærte, thi naar man har Hovedet fuldt af sligt, tænker man ikke paa Fare. Din Haand skal hævne al den Uret, han har gjort. Det er en god Gjærning at hævne dem, som lide ilde".

Da Ulfhild saaledes trængte paa, gav Guttorm efter for hendes Overtalelser og lovede hende sin Bistand ved dette Forræderi. Men Hading var af sin Drøm bleven advaret mod sin Datters Svig, og da hun indbød ham til et Gjæstebud, som hun foregav at have beredt af Kjærlighed til ham, lod han nogle væbnede Mænd stille sig paa Post i Nærheden for at de kunde være ved Haanden, i Fald det viste sig, at der var Svig paa Færde. Medens de sad ved Bordet, blev Kongen en Tjener var, som bar Vaaben skjult under sin Kjortel; det var ham, de havde overdraget at udføre Niddingsdaaden, og han stod nu og ventede i Tavshed paa en gunstig Lejlighed dertil. Kongen kaldte da ved at blæse i sit Horn sine Mænd til, de kom strax, og Fals slog sin egen Herre paa Hals.

Imidlertid var der kommet Svenskekongen Hunding et falsk Rygte for Øre om, at Hading var død. Han vilde da drikke hans Gravøl, og til det Gilde bød han alle de ypperste Mænd i Landet. Han lod sætte et stort Kar fuldt af Øl midt i Hallen, og for at det skulde gaa ret højtideligt til, paatog han sig en Tjeners Skikkelse og skjænkede selv for Gjæsterne. Som han nu for at røgte dette Hverv gik omkring i Salen, snublede han og faldt i Karret, hvor han druknede i Øllet, hvad enten det nu var en Straf fra Dødsrigets Fyrste, fordi han holdt Gravøl for en levende, eller fra Hading, fordi han løj ham død. Da Hading fik Nys herom, vilde han vise den, der havde gjort Ære af ham, sin Taknemlighed ved ikke at overleve ham, hvorfor han hængte sig i hele Folkets Paasyn.